

1975-04-22

Till riksdagen

Talmanskonferensen får härmed överlämna riksdagens informationsutrednings andra delbetänkande, "Riksdagens tidningsfråga".

Stockholm den 22 april 1975

Henry Allard

RIKSDAGENS TIDNINGSFRÅGA

Betänkande avgivet av riksdagens informationsutredning
Stockholm 1975

*Till
Talmanskonferensen*

Riksdagens informationsutredning, tillsatt av talmanskonferensen den 31 oktober 1972, får härmed överlämna sitt andra delbetänkande, "Riksdagens tidningsfråga".

Stockholm den 17 april 1975

	Henry Allard	
Erik Wärnberg	Nils Carlshamre	Olle Svensson
Bertil Fiskesjö	Björn Molin	Alf Lövenborg

/Rolf Jönsson

1. Inledning

I sitt delbetänkande "Riksdagens utåtriktade information" (skriv. 1974:11) föreslog riksdagens informationsutredning dels åtgärder för att underlätta massmediernas riksdagsbevakning, dels kompletterande information på riksdagens initiativ.

Utredningens förslag godtogs i sina huvuddelar av riksdagen. På två punkter avseende den kompletterande informationen kunde dock inga definitiva beslut fattas, utan det uppdrogs åt utredningen att här fortsätta arbetet.

Det gällde dels information till *hela allmänheten* där utredningen bl. a. föreslog försöksverksamhet med dagspressannonsering, dels information till *de politiskt intresserade* via en riksdagstidning.

Utredningen framlägger nu förslag till lösning av frågan om en riksdagens tidning genom förslag till tidningssamverkan med departementen via nämnden för samhällsinformation.

2. Frågans tidigare behandling

2.1 Inledning

En av de målgrupper för riksdagsinformation som utredningen i sitt delbetänkande från 1973 diskuterade var de politiskt intresserade. Utredningen konstaterade, att de politiskt aktiva och intresserade får en stor del av sitt informationsbehov om riksdagsarbetet tillgodosett genom massmediernas riksdagsbevakning. Den information som riksdagen borde ge till denna grupp borde därför avse att komplettera och fördjupa massmediernas material. Ett sätt att göra detta ansåg utredningen vara att riksdagen gav ut en egen tidning. Vidare föreslogs ökat stöd till partigrupperna för informationsverksamhet samt åtgärder för bättre spridning av riksdagens tryckta material.

2.2 Tidningsförslaget

Avsikten med tidningen var att den skulle ge en något fylligare information om riksdagens arbete än vad massmedierna ger, och därigenom skulle de politiskt intresserade få möjlighet att mera i detalj ta del av debatter och beslut i de viktigare riksdagsärendena.

Utredningen föreslog att tidningen skulle komma ut en gång i veckan under sessionstid och ha en heltidsanställd redaktör. Redaktören borde vara underställd ett redaktionsråd med representanter för bl. a. de politiska partierna. Redaktionsrådet borde utses av talmanskonferensen. I en bilaga utvecklade utredningens sekreterare och dess konsult i tidningsfrågan närmare syftet, innehåll, spridning, kostnader m. m.

2.3 Riksdagens beslut

Konstitutionsutskottet redovisade i sitt betänkande, som bifölls av kam-maren, synpunkter från flera remissinstanser angående tidningsfrågan. Om-dömena var blandade. De kritiska anförde företrädesvis att samordnings-möjligheterna med andra tidningar borde beaktas.

Utskottet fann det naturligt att utredningen funnit det angeläget för riks-dagen att utge en egen tidning, och man hänvisade till att det i andra länder inte var ovanligt att parlamenten utger en egen tidning. Det finns, menade man, otvivelaktigt ett behov av en fortlöpande, mera fyllig in-formation om riksdagen och dess verksamhet än vad som ges på annat håll. Enligt utskottets mening borde en riksdagens tidskrift kunna fylla en viktig uppgift för informationen om riksdagen och dess verksamhet.

Man konstaterade emellertid, att det i remissyttrandena anförts synpunk-ter mot att riksdagen redan nu skulle binda sig för utgivande av en egen tidning. Bl. a. hade uttalats, påpekade utskottet, att frågan om en samordning med Departementsnytt borde prövas före slutligt beslut. Det var enligt ut-skottets mening uppenbart att en samordning med denna tidskrift inte borde komma till stånd om den skulle medföra risk för att de för riksdagen vä-sentliga synpunkterna kom att sättas i andra hand. Enligt utskottets mening borde ett definitivt beslut av en sådan räckvidd som att riksdagen skulle ge ut en egen tidskrift föregås av en försöksverksamhet. En viss komplet-tering av beslutsunderlaget framstod också som önskvärd. Utskottet till-styrkte med hänsyn härtill att en tidskrift av det slag som utredningen föreslagit gavs ut på försök. Det borde ankomma på informationsutredningen att svara för utgivningen och för utvärderingen av försöksverksamheten och att därefter lägga fram definitivt förslag i denna fråga.

2.4 Utredningens fortsatta arbete med tidningsfrågan

Utredningen beslöt att först pröva möjligheterna att samverka med de-partementen i tidningsfrågan. I den händelse en acceptabel lösning i den riktningen inte kunde realiseras avsåg utredningen att utarbeta förslag på en egen tidning för riksdagen. En samordnad lösning var emellertid att föredra ur flera synpunkter. De totala kostnaderna för en gemensam tidning skulle bli väsentligt lägre än för två separata tidningar. Vidare framstod det för utredningen som lämpligare med en tidning, som kunde behandla hela beslutsprocessen, från utredningsdirektiv fram till riksdagsbeslut än två tidningar, där dubbelbevakning inte skulle kunna undvikas vilket vore särskilt olyckligt med tanke på att målgrupperna skulle bli i stort sett iden-tiska. En gemensam tidning borde således vara mera attraktiv för den pre-sumtiva läsekretsen.

Efter medgivande från ägaren av Departementsnytt, finansdepartementet, framställdes under hösten 1974 ett provnummer av en gemensam tidning. Utredningen ansåg att provnumret gav besked om att en gemensam tidning

kunde ges en utformning som tillfredsställde rimliga önskemål från riksdagens sida. Därför beslöt utredningen att överläggningar med finansdepartementet och Departementsnytt skulle ske i syfte att söka nå en överenskommelse om utgivning av en gemensam tidning. En sådan överenskommelse har nu träffats, och informationsutredningen föreslår att riksdagen godkänner denna och anvisar de medel som erfordras för tidningsutgivningen.

3. Utredningens förslag

3.1 Inledning

Förslaget innebär, att tidningen Departementsnytt, som nu utges av finansdepartementet, och som innehåller referat av utredningsdirektiv, utredningsförslag, propositioner m. m. ombildas till en för departementen och riksdagen gemensam tidning med väsentligt breddat innehåll, snabbare produktionstid och fler utgivningar per år.

3.2 Produktbeskrivning

Tidningen bör utges i standardformat A 4, vilket anknyter direkt till nuvarande Departementsnytt. Sidantalet beräknas variera mellan 16 och 32. Tidningen beräknas utkomma en gång i veckan under riksmötet och två gånger per månad i övrigt. En målsättning bör vara att veckans händelser i riksdagen – t. o. m. fredag – refereras i nästa veckas nummer. Tidningens namn bör fastställas av den blivande huvudmannen i samråd med informationsutredningen. Namnet bör associera till både riksdag och regering, t. ex. "Samhällsnytt", med underrubrik "Aktuellt från riksdag och departement".

3.3 Tidningens ledning

Redaktionen för tidningen bör ha en oberoende ställning och själv utforma innehållet i enlighet med de riktlinjer som anges under 3.4. Chefredaktören bör samtidigt vara ansvarig utgivare.

Som huvudman i administrativ mening bör nämnden för samhällsinformation, NSI, fungera. Både regering och riksdag får därigenom årligen i samband med budgetbehandlingen tillfälle att diskutera tidningens verksamhet.

Huvudmannaskapet innefattar blott rent administrativa frågor, inklusive anställande av personal och upprättande av förslag till anslagsframställning. Ansvar för tidningens innehåll och utformning skall helt åvila redaktionen.

3.4 *Tidningens syfte och redaktionella riktlinjer*

Tidningens syfte skall vara att underlätta för personal i stat och kommun, företag och organisationer samt för förtroendevalda och övriga politiskt intresserade att följa verksamheten i riksdagen och regeringens kansli.

Tidningen skall innehålla sammanfattningar av viktigare propositioner från regeringen, av utredningsdirektiv, av avlämnade betänkanden och departementspromemorior och dylikt, bevakning av frågor av större politisk betydelse som behandlas av regeringen, kortfattade referat av regeringsbeslut av prejudicerande karaktär, förteckningar över betänkanden, promemorior, andra offentliga publikationer, annan periodvis återkommande översiktlig information, t. ex. lagstiftningsöversikter. Vidare skall den innehålla sammanfattningar av viktigare motioner, utskottsbetänkanden, interpellationer osv., dvs. material ur det offentliga riksdagstrycket. Kammardebatterna i viktigare ärenden skall refereras. I beslutsreferaten bör särskild vikt läggas vid skillnader mellan regeringens propositioner och riksdagens beslut. Beträffande referaten av frågestunderna och interpellationsdebatterna bör huvudvikten läggas vid nyhetsbetonade, intressanta besked som lämnas samt vid principiella debatter. Härutöver bör tidskriften innehålla information av institutionell karaktär, bevakning av frågor av större politisk betydelse i riksdagen utöver vad som registrerats i riksdagstrycket (t. ex. uttalanden och deklarationer av riksdagsgrupperna) samt uppgifter om personförändringar i riksdagen och departementen. Det bör också i tidskriften kunna anges vilka ärenden som kommer att behandlas inom den närmaste tiden i riksdagen. Slutligen bör ges information om var man kan finna ytterligare information om regering och riksdag.

Innehållet bör disponeras så, att riksdagsmaterialet kommer först, därefter i tur och ordning propositioner, utredningsförslag, utredningsdirektiv, SFS och övrigt. Första sidan bör utformas med korta sammandrag av de viktigaste delarna av innehållet. Något fast sidantal för riksdagsmaterialet bör inte fastställas, och möjligheter skall finnas för smärre förändringar i dispositionen. Det departementsanknutna materialet skall i princip behandlas på samma sätt i den nya tidningen som i Departementsnytt.

3.5 *Målgrupper och upplaga*

Den föreslagna tidningen skall vända sig till politiskt intresserade medborgare men även söka vinna läsare bland grupper som för närvarande har ett begränsat intresse för samhällsfrågor. Tidningen bör vidare kunna få bred användning inom undervisningsväsendet. Naturliga målgrupper är också fackliga och politiska organisationer, företag och branschorganisationer samt massmedier. Tidningen skall också tillgodose informationsbehoven avseende riksdag och regeringskansli för statliga och kommunala myndigheter.

Upplageberäkningarna har skett med utgångspunkt i Departementsnyttis nuvarande siffror. Med den vidgade målsättningen och det utökade innehåll som den nya tidningen planeras få finns det förutsättningar att Departementsnyttis nuvarande upplaga, ca 13 000 ex, inom de närmaste åren kan ökas väsentligt. Det är givet, att realismen i detta är starkt beroende av att tidningen kan göras aktuell och angelägen och att en effektiv information sprids om tidningen.

3.6 Organisation

Redaktionen bör utgöra en enhet inom NSI:s kansli. Den bör ledas av en chefredaktör, och bemannashärutöver med tre redaktörer, varav en också bör vara chefredaktörens ställföreträdare. En layoutman erfordras för om-brytning, bildurval etc. Registerföring, prenumerationsbokföring och övriga kamerala göromål m. m. för tidningen kräver två tjänster och vidare behövs en expeditionsvakt.

Med en ökande upplaga ställs större krav på den administrativa sidan, och resursförstärkning kan då bli aktuell.

3.7 Ekonomisk kalkyl

Nedanstående ekonomiska kalkyl bygger på att tidningen börjar utkomma i januari 1976 och en upplaga om 15 600 ex., varav ca 1 600 friexemplar till riksdagen och regeringens kansli. I syfte att ge en överblick över tidningens totala kostnader anges även beräknade helårskostnader. Prenumerationspriset föreslås till 70 kr./år inklusive mervärdeskatt.

Kostnader (i tusen kr.)	1/1-30/6-76	helt budgetår
Tryckteknisk produktion	412	824
Distributionskostnader	90,5	181
Informationskostnader	285	380
Personallönekostnader	523,5	698
Övriga administrativa kostnader	298	364
Undersökningskostnader	22	22
Reserv	100	200
Summa kronor	1 731	2 669
Intäkter (i tusen kronor)		
Prenumerationsintäkter	490	980
Nettokostnad	1 241	1 689

4. Hemställan

Utredningen föreslår att riksdagen beslutar
att medge utgivning av en tidning gemensam för riksdagen och departementen enligt vad som ovan anförts samt
att härför till Nämnden för samhällsinformation: Tidningsutgivning för budgetåret 1975/76 anvisa ett förslagsanslag på 1 241 000 kr.

Reservation

av Alf Lövenborg som anser att det avsnitt under 3.4 som börjar med "Tidningen skall" och slutar med "vid principiella debatter" bör ha följande lydelse:

Tidningen bör vara så populärt upplagd som möjligt både när det gäller innehåll och utformning för att väcka intresse hos så stora grupper av medborgarna som möjligt. På ett lättfattligt och överskådligt sätt måste man sträva efter att presentera viktigare propositioner från regeringen, utredningsdirektiv, betänkanden, departementspromemorior, regeringsbeslut osv. Den skall vidare innehålla sammanfattningar av viktigare motioner, utskottsbetänkanden, interpellationer av allmänt intresse m. m. Kammardebatterna i viktigare ärenden skall refereras.

Det är också av vikt att det informativa materialet från riksdagen och departementen kompletteras med bakgrundsmaterial, intervjuer, personporträtt och liknande som kan vara av intresse för en bredare allmänhet.

Utredningen anser också att respektive riksdagsgrupper i varje nummer bör erbjudas svara för var sin sida där man efter eget omdöme presenterar det material som partiet i fråga anser vara angeläget. Den uppgiften torde vara lätt genomförbar eftersom varje riksdagsgrupp numera har egen pressekreterare. Också detta kan bidra till att öka intresset för tidningen.

En bred lösnummerförsäljning via pressbyrån eller på annat sätt bör övervägas. Skolorna och de folkliga organisationerna måste betraktas som viktiga målgrupper i sammanhanget.

